

Kovacsicsné Nagy Katalin (1931–2020)

Fájdalmas veszteség érte a statisztikus-, a demográfus- és a jogásztársadalmat. 2020. január 22-én, életének 89. évében elhunyt *Kovacsicsné Nagy Katalin*, az állam- és jogtudomány doktora, professor emerita.

1931. július 25-én, budapesti értelmiségi család gyermekeként született. Édesanyja tanítónő volt; orvos édesapját korán elveszítette, amikor eltűnt a második világháborús orosz fronton. Tanulmányait a kezdetektől a fővárosban végezte, a középiskolát az Andrássy úti hírneves Mária Terézia Leánygimnáziumban.

1949-ben felvették a Pázmány Péter (a mai Eötvös Loránd) Tudományegyetem Természettudományi Karára, ahol matematika-fizika szakos tanárnak készült. Három szemeszternyi szegedi kitérő közbeiktatásával itt is szerzett diplomát 1953-ban. Budapesten olyan professzoroktól tanulhatott, mint *Fejér Lipót*, *Hajós György*, *Rényi Alfréd* és *Turán Pál*; Szegeden pedig *Kalmár László* és *Szőkefalvi-Nagy Béla* volt a mestere.

Első munkahelyén, a Szolnoki Közlekedési Műszaki Egyetemen három évig tanársegédként matematikát és ábrázoló geometriát oktatott, majd újabb három évig egykori középiskolájában tanított. Ezt követően két évig a KSH (Központi Statisztikai Hivatal) Könyvtárának tudományos főmunkatársaként az idegen nyelvű szakirodalomról készített referátumokat, és részt vett a *Statisztikai Szemle* Statisztikai Irodalmi Figyelő rovatának szerkesztésében. 1960-ban került az ELTE ÁJK (Eötvös Loránd Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karának) Statisztikai Tanszékére, ahol tanársegédként, majd adjunktusként tanított. Az MTA (Magyar Tudományos Aka-

démia) által támogatott tanszéki kutatások keretében ismerkedett meg *Thirring Lajossal*, akitől elsajátította a statisztikai adatfelvételek tervezésének alapjait. 1976-ban nevezték ki egyetemi docensnek, 1988-ban egyetemi tanárnak, és ugyanakkor megbízást kapott a tanszék vezetésére is.

Tudományos érdeklődése kezdetben a településstatisztika felé irányult, a településfejlettség mérésére kidolgozott egy azóta is sűrűn alkalmazott módszert. Vizsgálta a család- és a lakásnagyság összefüggését is. Később az igazságügyi statisztika került kutatásainak homlokterébe. Részt vett a fiatalok bűnözés okainak feltárására irányuló akadémiai vizsgálatokban. Kandidátusi disszertációját a kriminálinformatika tárgykörében írta. Ennek keretében megszerkesztette Magyarország első kriminalitási tábláit, erre alapozva kidolgozta a bűnözés prognózisának népességkorstruktúrájára alapozott módszerét. Nevéhez fűződik a bűnözés társadalmi veszélyességét mérő és összehasonlító indexszámítás, valamint a büntetőeljárás modelljének kidolgozása. Ezután a bűnözés egy szűkebb szegmensét, a visszaesők kriminalitását tanulmányozta. A bűnismétlők és a visszaesők magatartásának tipizálására és prognosztizálására végzett kutatásai képezték doktori értekezése tárgyát. Doktori disszertációját 1987-ben védte meg „A büntetett előéletűek és visszaesők demográfiai struktúrája és prognózisa” címen. Kidolgozta egy egységes bűnügyi nyilvántartó rendszer koncepcióját. Elkészítette a büntetés-végrehajtás nyilvántartásainak számítógépesítésére vonatkozó tervezetet. 2000-ben jelent meg a bűnözés és a büntetés-kiszabás mérésére

vonatkozó „Bírósági indexek” című tanulmánykötete.

Oktatói munkájában új diszciplínaként megszervezte a jogászképzésben a jogi informatika oktatását, és kidolgozta a számítógéppel támogatott statisztikaoktatás tematikáját. A felsőoktatási reform keretében javaslatára alternatív tárgyként 1995-ben bevezetésre került a demográfia és a gazdaságstatisztika, illetve a jogi informatika és az igazságügyi statisztika. Kezdeményezésére a Jogi Továbbképző Intézet keretén belül megindult a posztgraduális demográfus szak és a posztgraduális jogi informatikus szak. Mindkét szaknak vezető oktatója és egyben egyik előadója volt. 1995–1996-ban irányításával két tankönyv készült el, a „Jogi informatika” és a „Demográfia”. 1997-ben „Statisztika”, 2001-ben „Igazságügyi statisztika” címen jelent meg tankönyve. Nagy gondot fordított a fiatal tudósnevezdek segítésére. Tanszékvezetői tevékenysége időszakában iskolát teremtett, megalapozta a hazai igazságügyi statisztika matematikai módszerekkel történő vizsgálatát. Számos doktori értekezésnek, habilitációs eljárásnak volt lelkiismeretes bírálója.

Tudományos kutatásaihoz kapcsolódóan számos hazai és több külföldi (brüsszeli, párizsi, strasbourg, leicesteri, firenzei, perugiai, kölni, pekingi, helsinki) tudományos konferencián vett részt, illetve tartott előadást. 1985-ben az ISI (International Statistical Institute – Nemzetközi Statisztikai Intézet) tagjává választották. Alapító és örökös tagja volt az ISI társegyesületeként 1993-ban önállósodott IASE-nek (International Association for Statis-

tical Education – Nemzetközi Statisztikaoktatási Társaság). Sorai között tudhatta továbbá az IUSSP (International Union for the Scientific Study of Population – Nemzetközi Népeségtudományi Unió).

Részt vett az MTA Demográfiai Osztályközi Állandó Bizottságának munkájában, több évtizeden keresztül aktív tagja volt az MTA Statisztikai Bizottságának, két cikluson át elnöke az ennek kebelében működött Statisztikaoktatási Albizottságnak. Tagja volt továbbá a Magyar Urbanisztikai Társaságnak és a Magyar Statisztikai Társaságnak, ez utóbbiban az 1990-ben alapított Közigazgatási, Igazságügyi Statisztikai és Jogi Informatikai Szakosztály elnökeként. A Jogi Informatikai Társaság örökös tiszteletbeli elnöki címet adományozott számára.

Statisztikai munkássága elismeréseként 1994-ben Fényes Elek-emlékéremmel tüntették ki. 2001. szeptember 13-án, hetvenedik születésnapja alkalmából tanítványai és kollégái az ELTE ÁJK-n köszöntötték. Ugyanekkor adták ki a tiszteletére készült „Matematikától a kriminálinformatikáig” című ünnepi kötetet.

Kedves egyénisége, legendás segítőkészsége sok kolléga számára könnyítette meg a tudományos kutatásban és az oktatásban a nehézségek áthidalását.

A statisztikusközösség megőrzi emlékét.

KATONA TAMÁS,

a Szegedi Tudományegyetem
Statisztikai és Demográfiai Tanszékének
professor emeritusa
E-mail: tamas.katona@juris.u-szeged.hu

KOVACSICSNÉ NAGY KATALIN STATISZTIKAI SZEMLÉBEN MEGJELENT
TANULMÁNYAINAK GYŰJTEMÉNYE

A bűnözés középpontja és súlypontja. 1973. évi. 4. sz. 371–382. old. http://www.ksh.hu/statszemle_archive/all/1973/1973_04/1973_04_0371_0382.pdf

Bűnözés indexek (I.) 1975. évi. 10. sz. 983–1001. old. http://www.ksh.hu/statszemle_archive/all/1975/1975_10/1975_10_0983_1001.pdf

Bűnözés indexek (II.) 1975. évi. 11. sz. 1130–1150. old. http://www.ksh.hu/statszemle_archive/all/1975/1975_11/1975_11_1130_1150.pdf

A visszaeső bűnözés előrejelzése. 1986. évi 8–9. sz. 864–885. old. http://www.ksh.hu/statszemle_archive/all/1986/1986_08-09/1986_08-09_0864_0885.pdf

A büntettek nyilvántartásának statisztikai hasznosítása. 1987. évi. 8. sz. 796–805. old. http://www.ksh.hu/statszemle_archive/all/1987/1987_08/1987_08_0796_0805.pdf

A bűnöző életpályák mérése. 1990. évi 1. sz. 44–54. old. http://www.ksh.hu/statszemle_archive/all/1990/1990_01/1990_01_0044_0054.pdf

Bírósági indexek. 1999. évi 5. sz. 301–321. old. http://www.ksh.hu/statszemle_archive/all/1999/1999_05/1999_05_301.pdf

Recidivist criminality in Hungary. 2000. Special number 4. pp. 128–145. http://www.ksh.hu/statszemle_archive/all/2000/2000_K4/2000_K4_128.pdf

Az 1995-96. évi kriminalitási és visszaesési táblák. 2003. évi. 8. sz. 654–673. old. http://www.ksh.hu/statszemle_archive/all/2003/2003_08/2003_08_654.pdf

Visszaesők bűncselekmény-sorozatai. 2008. évi. 3. sz. 231–250. old. http://www.ksh.hu/statszemle_archive/all/2008/2008_03/2008_03_231.pdf